

Elnöki megnyitó

Elhagzott a Magyarhoni Földtani Társulat (2022. 04. 29.) közgyűlésén

Tisztelt Közgyűlés!

A 2021-ben megválasztott új elnökségnek az idejé az első közgyűlése, amin a Magyarhoni Földtani Társulat tagságával módunk van megosztani mindazokat az elképzeléseket, víziókat, melyek mentén a következő ciklusban a társulatot vezetni tervezzük. Az alábbiakban röviden ezeket az elveket mutatom be, majd vázlatosan szólok az előttünk álló legfontosabb programokról, rendezvényekről, feladatokról is.

Mint azt a Társulat legkorábbi dokumentumai is rögzítik, elsődleges feladatunk a geológiával foglalkozó szakemberek összefogása, a különböző műhelyekben született tudományos és közérdekű eredmények bemutatása, terjesztése. Azt gondolom, a sok évtizedes munka eredményeként kialakult szakosztályi, területi szervezeti hálózat, a hozzájuk kapcsolódó kisebb-nagyobb rendezvények rendszere kiválóan szolgálja ezt a célt.

Nagyobb az elmaradásunk, több a feladatunk a másik fontos küldetéssel. A Földtani Társulat tevékenysége napjainkban nem kizárólag, sőt talán nem is elsősorban azokra az emberekre kell koncentrálni, akik (már) bent vannak a szakmában. Legalább annyira kell fókuszálnunk az érdeklődő civilekre, sőt azokra, akik önmaguktól esetleg nem is tudják, hogy érdeklődnek a földtani problémák, eredmények iránt. Tehát még ha igaz is, hogy évek óta nem ülünk fent a tudomány elefántcsont toronyában, hiszen például óriási sikerrel zajlanak a nagyközönség számára szervezett rendezvényeink, a következő években még a korábbinál is tudatosabban nyitni kell a társadalom felé. Ki kell menni az emberek közé, és el kell mondani, hogy mi a geológia feladata, miért van, miért jó, miért hasznos a társadalom számára. El kell mondani mindenkinek – mert nem áll jól a helyzetünk. Elég a Földtani Intézet, a Geológiai Szolgálat sorsára, az egyetemek hallgatókért vívott szinte reménytelen küzdelmére gondolnunk.

Gyakori, főleg a környezettudatosság előtérbe kerülésével párhuzamosan erősödő kritika a geológiával szemben, hogy mi volnánk azok, akik folyamatosan romboljuk a környezetet, mert kutakat fúrunk, bányászunk, meddőhányóhalmokat hagyunk magunk mögött, hogy aztán majd jöjjenek a jó környezetvédők, akik rendet tesznek utánunk. Néhány hónapja ötödéves környezetmérnök hallgatókat teszteltem azzal az egyszerű kérdéssel, hogy vajon hasznos tevékenység-e a bányászat. 100%-uk egyöntetűen azt válaszolta, hogy káros. Ezután elővettem a mobiltelefonomat, megemlítve, hogy ebben a mindenki által használt, egyszerű szerkezetben több mint 40 különböző kémiai elem van, melyek mindegyikét a saját ércéből nyerték ki, s ezeket az érceket geológusok találták meg. Általános volt a döbbenet – kiderült, ezt a triviális tényt természettudományi szakos egyetemisták soha nem gondolták végig. Rövid beszélgetés után a hallgatók 100%-a természetesen hasznosnak ítélte a bányászatot, s a hozzá nélkülözhetetlen feltáró földtani kutatást, persze azzal a feltétellel, hogy bányásszunk úgy, hogy közben a környezetre is ügyelünk. A tanulság mindössze annyi, hogy ha egy végzős környezetmérnök hallgató nem érti a földtani kutatást, a gazdasági és környezeti fenntarthatóság kapcsolatát, akkor vajon miért értené a társadalom túlnyomó többsége. Az általunk talán nem is sejtett mértékben alacsony általános ismeretszint lassú emelése, a tévhitiek garmadájának szisztematikus kiirtása jelenleg talán a Társulat legfontosabb feladata.

Mindez talán soha nem volt aktuálisabb, mint a jelenlegi világpolitikai helyzetben. Egyszerre tört ránk és napról napra súlyosodik a víz-, az energia- és a nyersanyagválság, melyek hatását a szomszédunkban zajló borzasztó háború a többszörösére növeli. Mi, akik itt ülünk, tudjuk jól, hogy mindezen kihívások megoldásában a részletes geológiai kutatás tud segíteni. A Társulat, ha nem is az adott célú földtani kutatásban, a bányászatban önmagában, de abban a hírvivésben, hogy ebben a rendkívüli helyzetben ránk van szükség, prominens szerepet kell vállaljon. Ne legyünk naivak, a társadalom, a döntéshozók önmaguktól ezt nem fogják tudni. Nincs miért szerénykedjünk, oda kell menni közel, és nekünk kell elmondanunk érthetően, hitelesen.

Ehhez a célhoz illeszkedő programokat, fejlesztéseket az Elnökség folyamatosan talált, majd dolgozott ki az elmúlt hónapokban és fog a következőkben is – ezekhez szeretném kérni a tagság támogatását. Természetesen nem vagyunk

egyedül. Már az előző, sőt az azt megelőző elnökség idején is az MFT tagja volt a FÖCIK-nek, azaz az összes hazai földtudományi profilú civil szervezetet egyesítő szerveződésnek. Ennek keretében nagyon sok közös kezdeményezés történik együtt a geofizikusokkal, hidrológusokkal, bányászokkal, többiekkel. A társadalom egyéb szereplői mellett a FÖCIK-en keresztül a korábbiaknál jóval könnyebb elérni a földrajz, kémia, fizika szakos tanárokat, akik viszont a következő nemzedék földtudásai felé jelentik a legfontosabb csatornát. Reményeink szerint az összefogás eredményeként folyamatosan fejlődni tud az a földtudományi hálózat, melynek közös célja a társadalom értő megszólítása.

A Társulat szintjén ennek a célnak és a kapcsolódó operatív feladatoknak logikus következménye egy nagyon határozott szervezeti decentralizáció. Tudom, tudjuk, hogy Magyarországnak történelmileg kialakult egy minden szempontból nagyon markáns központja: Budapest, amihez képest már Soroksár is messze van – hát még Szeged, Pécs, Sopron. Amiből, persze, az is következik, hogy mindazok a helyi érdekeltségek, cégek, vállalkozások, iskolák, melyek helyben elérhetők, Budapestről nem is látszanak. No, de az MFT-nek azért vannak területi szervezetei, mert ők látják, vagy meg tudják látni ezeket. Az Elnökség nagyon határozott elképzelése, víziója egy ilyen értelmű decentralizáció, azaz nem minden feladat a központból, Budapestről szervezendő és szervezhető, hanem a lehetőségekig a legnagyobb szerepet szánunk a vidéki centrumoknak. Természetesen erről a szervezeti finomhangolásról a területi szervezetek vezetőivel beszélünk, ők ezt tudják, ők ebben partnerek.

Idén egy nagyrendezvényünk várható a sok-sok kisebb mellett. A területi szervezetek és a szakosztályok rendezvényeit felsorolni kevés lenne a megnyitóra szánt idő. Az évi nagyrendezvény a geofizikusokkal együtt tervezett Földtani és Geofizikai Vándorgyűlés októberben, rendhagyó módon Budapesten. Szép és fontos küldetés elvinni a vándorgyűlést izgalmas vidéki helyszínekre, de némi közvélemény-kutatás után arra jutottunk, hogy a nem Budapesten élő és dolgozó kollégák alig ismerik a főváros és közvetlen környékének geológiáját. A Vándorgyűlés szervezése időarányosan jól áll, remélem, a rendezvényen minél több kollégával lesz módunk találkozni, eszmét cserélni. Emellett idén még egy jelentős rendezvénye lesz a Társulatnak, amelyről mindenkinek érdemes tudnia. Ez a SZABÓ József születésének bicentenáriumát ünneplő előadói ülés, mely közös rendezvény lesz az MTA X. osztályának illetékes tudományos bizottságaival. Megrendezésére a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében kerül sor novemberben.

Kicsit még előbbre nézve, jövőre lesz 175 éves a Társulat; már elkezdjük a jubileumi év rendezvényeinek szervezését. A Társulat főtítkárának vezetésével megalakult az az ad hoc bizottság, melybe a szakterületek megfelelő képviselői érdekében minden szakosztály és területi szervezet 1-1 tagot delegált, s feladatuk a központi, valamint a kapcsolódó szatellit rendezvények programjainak kidolgozása, megszervezése, összehangolása. Abban bízom, hogy a központi rendezvény és a köré szervezendő előadói ülések, konferenciák, terepbejárások egymást erősítve, hálózatba rendezve méltó keretet adnak majd a szép jubileumi évnek.

Köszönöm a figyelmet, jó szerencsét!

M. TÓTH Tivadar
a MFT elnöke